

השוכר את הפועל

פרק המישי עבודה זרה סב.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ג מהל' מכלות אסורות הלכ' טו טז סגמ לאחין קמה טו"ע י"ד ס' קלג סעף א:

ב ג מיי שס הלכ' ח טו"ע שס סעף ב:

ג ד מיי שס פ"ה הלכ' ט סגמ לאחין קמה טו"ע י"ד ס' קלג סעף א:

ד ה מיי שס הלכ' ו סגמ לאחין קמה טו"ע י"ד ס' קלג סעף א:

ה ו מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכ' ב:

ו ז מיי פ"ג מהלכות מכלתי אסורות הלכ' ט:

ז ח מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכ' ג:

ח ט מיי שס הלכ' א [ופ"ה מכלות כבודות הלכ' ט]:

ט י מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכ' ג:

י י"א מיי פ"ג מהלכות מעשר שני הלכ' כז:

השוכר את הפועל: מ"ט שברו אסור. מתוך השיטה משמע כי מעתה היה יודע שיין נסך מופס דמיו כעבודת כוכבים ואעפ"כ היה רוצה לדמות שכן יין נסך לדמי ערלה ולשכר שביעית אע"ג דליכא זיין נסך מרי חומרי אסור הנאה ותופס דמיו והכי פריך מ"ט שברו אסור נהי דמופס דמיו כעבודת כוכבים מ"מ שברו א"ן זו אסור אלא מדרבנן ואינו חשוב כדמי יין נסך ומה טעם גזרו עליו אולימא משום דמיו נסך גופיה אסור בהנאה מן התורה הלכך גזרו על שכרו אטו הגוף והרי ערלה וכלאי הכנס לאסורין בהנאה מן התורה ולא גזרו על הדמים אטו הגוף ואין להחמיר כלן בשכר יומר מהתם דמייס דהשתא דמייס שמלניו אסורי הנאה שגס דמייסה אסורין מן התורה כמו הגוף בלאות דמופסין דמייס ואפילו הכי לא גזרו דמופס אטו גוף בלאות שאין מופסין דמייסה שכן שאינו אסור בשום אסור הנאה מן התורה כל שכן שלא גזרו שכן אטו הגוף ומשני אלא הואיל ותופס דמיו כעבודת כוכבים כלומר שכן בגוף לא מוחליף אצל שכר דמייס מוחליף פריך והרי שביעית דמופסת דמיה * וקאמר שכרו מותר דמשמע לגמרי ולא (ד) נתפס בקדושת שביעית ולא גזרינן שכן שביעית אטו דמי שביעית ואין לומר דשאני יין נסך דליית ציה תרי חומרי אסור הנאה ותופס דמיו דלא מוחליף שכר דמייס בתרי חומרי יומר מבחומר אלא ומוסק א"ר אצבו א"ר יוחנן קנס הוא שקנסו בו

השוכר את הפועל לעשות עמו ביין נסך שברו אסור שברו לעשות עמו מלאכה אחרת אע"פ שאמר לו העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום שברו מותר שברו אסור להביא עליה יין נסך שברו אסור ישכרה לישב עליה אע"פ שהניח עובד כוכבים (ב) לגינו עליה שברו מותר: **גמ'** מ"ט שברו אסור אולימא הואיל ויין נסך אסור בהנאה שברו נמי אסור דהרי ערלה וכלאי הכנס דאסורין בהנאה ותנן (ג) מכרין וקידש בדמיהן מקודשת אלא הואיל ותופס את דמיו כעבודת כוכבים והרי שביעית דתופס את דמיה ותנן (ד) האומר לפועל הילך דינר זה לקוט לי בו ירק היום שברו אסור לקוט לי ירק היום שברו מותר א"ר אבהו א"ר יוחנן יקנס הוא שקנסו בחמרים בחמירין וביין נסך יין נסך הא דאמרין חמירין מאי שברן שביעית מאי שברן שביעית אולימא דיהבינן להו שבר מפירות שביעית נמצא זה פורע חובו מפירות שביעית והתורה אברה (א) ולא לסחורה ואלא דקדוש שברן בקדושת שביעית וכו' קדוש (ב) והתניא האומר לפועל הילך דינר זה ולקוט לי ירק (ג) היום שברו מותר לקוט לי ירק בו"ה היום שברו אסור אולימא דיהבינן ליה שבר מפירות שביעית ודקא קשיא לך לאכלה ולא לסחורה דיהביה גיהליה בצד היתר כדתנן (ד) לא יאמר אדם לחבירו העלה

(א) פ"י כדים גדולים ערוך וכן בשבת קלט: דפרש"י (ב) קידושין טו: לעיל ד: ומריס מו: (ג) א שביעית פ"ח מ"ד [וע"ה] דהבנות מהופכות (ד) [בכורות י"ג: (ה) [ג"ל והתנן והיינו משנה דשביעית פ"ח מ"ד כפי הנוסחה משנה דהתם: (ו) [בסדר המשנה ל בו ירק] (ז) מעשר שני פ"ג משנה א, (ח) תנא"ך כן בפרי"ו ועיין רש"י.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה השוכר וכו' וקאמר שברו מותר דהשבע לגמרי. לא הנינו דמה זכין למשמעות הא א"א לפי שבעין אחר דהא ברישא דקמי שברו אסור וכו' חלפי שביעית הינו דלסור ליהנות ממנו שלא בקדושת שביעית א"ר כפי"א דמי שברו מותר ע"כ לגמרי מותר: **בא"ד** (בבב) בסתבר דלא קבחו. תמוה לי כמה נספקין ביה הא ששפיקא דלחן ללמוד שאר אסורין מייין נסך דהרי קמי מכן וקדש דמייס מקדושת הרי דהתלפין מותר לאחריט מכ"ש שברו וי"ע: ד"ה נמצא וכו' דרשום פ"ה ורביה אקילו. לדיחא אילת צינורטלי ספ"ה משביעית ארי"ו זתא אומרת שאסור לקוט אשה דמיי שביעית וי"ע:

תורה אור השלם

1. והיה שבת הארץ לקם לאכלה לך ולעבדך ולתשבך והתשבת ארצך שבת שבת

מכרין וקידש בדמיהן מקדושת. לחן הדמים נתפסין בלאסור (קדושין י"ד).

ודאי משום גזרה לא שיך למיגור כדפרי"ו דאי מטעם מוחליף הוא לא היה לנו לחלק זין פועל דמיו נסך לפועל דשביעית וכן שביעית גופיה לא היה לחלק זין חמרים לפועל אלא מטעם קנס הוא וחמרים קנסו ראו לקנוס בחמרים יותר משום דנפיש אגרייהו וכן פועל דמיו נסך משום חומר אלא נסך דממיק רבא דממוך דוקא בשנים אלו החמירו יין נסך ושביעית לפי שמופסין דמיהן ראו לקנוס בשכר דהוי קנת כעין דמייס אצל בשאר אסורין הנאה שאין מופסין דמיהם * ומסתבר דלא קנסו: **והתנן** מברו וקדש בדמיהן מקודשת. תימנה לפי מה שפירש בקדושת לעיל בפרק ר' ישמעאל (דף טז: ד) דוקא לקדש אשה המירו אצל לאיתתהיי מייניהו אסור מדרבנן (ה) אצל לאיניש אחרתה שרו אותן מעות וה"ג גבי שביעית המעות אינם אסורין לאחריס (ו) כדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל (ס) מאי קא פריך דקאמר אסור דמתני' היינו דוקא לפועל שאסורין הן כמו למוכר דוקא וי"ל דאסור דמתני' משמע לכ"ע מיהו תימנה מאי קפריך שאני התם דהיינו דדיעבד כדמוכח בגמריס פרק השותפין (דף טז: ז) אצל לכתחלה אסור ומתני' לכתחלה אירי יש לומר דאסור דמתני' משמע ליה אפילו דדיעבד [וע"ה מוס' חולין ד: ד"ה מותר מילין]: **בדמיהן** מקודשת. משמע הא בגוף הערלה אסור לקדש וטעמא משום דליית ציה שיה פרוטה וקשה בגופה נמי איכא שיה פרוטה בשלל כדרך הגתא (א) או באפרין כדתנן (תמורה דף טז: ז) כל הנשרפין אפרין מותר וי"ל כיון שכל זמן שהוא צעין אסור למכרו מן התורה כמו כן אסור לקדש צו אשה דהוי (א) כמו מכירה חשובה ויש צו הגאה כשמקדש את האשה דגמרינן (קידושין דף טז: ג) קיחה קיחה משדה עפרון וזה לא דמי לקיחה דשדה עפרון שראוי לקנות צו חפץ או לשאר הגאות: **א"ר** יריק היום שברו מותר. פירוש דהוי כמו שברו ללקוט מניאות שאין אלו דמי פירות שביעית וא"ת הניחא למ"ד (ב"מ דף טז: ט) המגביה מניאה לחצירו קנה חצירו אלא למ"ד דלא קנה חצירו א"כ זה המלקט קנאס וכשנותנס לעל הבית דדינר זה מנא מוכר לו פירות שביעית י"ל דלא קני חצירו מוכר דיד פועל כד בש"כ דמי ועי"ל דשאני התם דלאמר לא קנה חצירו אלא בעל מניאה לידו ואם ירצה המגביה יכול לנכות צה קודם שגבא ליד חצירו אלא כהא שאין המלקט מתכוין לנכות כלל לא בתחלה ולא בסוף וכשנותן אצלו בעל הבית או זכה בעל הבית וכו' האי גוונא פ"י ר"ת שיליה משיילין (בבב דף טז: ז) ג"ה הכא) גבי מילאין ונותן לחצירו דלאמר רב נחמני כרגלי מי שנתמלאו לו ואע"ג דליית ציה לרב נחמן דלא קנה חצירו כיון שלא נתכוין לנכות הוא וכשנתנה לחצירו זכה חצירו: **נמצא** זה פורע חובו מפירות שביעית. אומר רבינו יצחק דהסחורה שהיא אסורה בפירות שביעית היינו לקנות הרבה ביחד להוליך ממקום הוול למקום היוקר וכמו שהיו עושין ארספי שביעית שפולין לעדות בפרק זה בורה (סנהדרין דף טו: ו) מטעם סחורה וכן פורע חובו מפירות שביעית שיה משתכר בפירות שביעית ולאו לאכלה קרינא ציה אצל אס הוא לוקט למכור על יד לקנות צו דבר אכילה אין דבר זו סחורה וכן שנינו פרק לולב הגזול (סוכה דף טז: ו) ושם ד"ה ויתב) מזלע דמי אתרוג צלולב וצלא הבעלה נמי היה מותר לאימלא דלחן מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ אלמא מותר למכור ועוד דמי במסכת שביעית (ב"מ דף טז: ג) לא יאיל לוקט ירקות שדה ומוכר שבו אצל לוקט וזנו מוכר על ידו משמע דאפילו לכתחלה וא"ת תשיק רישא לרישא אפרה (ח) לוקט למכור בשוק משמע הא לוקט מותר אפילו בשוק והדר תני לוקט וזנו מוכר על ידו הא למכור אסור ונראה דיש במשנה ברישא טעות סופר וגרס בשנייה לוקט מיהו יש ליישב הגירסא ואשמעינן דין לוקט ולוקט שוין דשנייהם אסור למכור בשוק ורישא תנא לוקט וה"ה לוקט וסיפא לוקט וי"ל לוקט ויש ליתן טעם למה אסור יותר בשוק שכשמעמיד חנות בשוק דומה יותר שמשתכר בפירות שביעית ואע"פ שאמרנו שאסור לפרוע חובו מפירות שביעית משום דלאו לאכלה הוא מ"מ לקדש אשה מותר אע"ג דלאו לאכלה הוא כדאמרין פרק האיש מקדש (קידושין דף טז: ג) מעשה באלח שקידש חמש נשים בכלכלה של שביעית ואמרנו חממים אין האחיות מקודשות הא אחרות מקודשות וטעמא דמשום פריה ורביה אקילו ציה רבנן ומיהו יש לדחות דהתם דיעבד אצל לכתחלה אסור: **ד"ר** יריק בצד היתר. וא"ת כיון דהייז ציה צד היתר איריא דפועלים עושין בפירות שביעית הללו אפילו היו עושין מלאכה אחרת יהיו מותרין לפרען מפירות שביעית וי"ל דוקא כשעושין המלאכה בפירות שביעית עמאן או אינו נראה כגון שכן מה שפורען מפירות שביעית ומשום הכי נקט עושה מלאכה בפירות שביעית והעלם לאכלה דוקא דדומה שהם של שניהם יחד לאכלה אצל עושה במלאכה אחרת יכול להיות שהוא אסור דדומה שפיר שכן מלאכה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' והתניא האומר לפועל הילך דינר זה ולקוט לי ירק בו היום שברו אסור לקוט לי ירק היום שברו מותר אמר א"ר א"א לפי שבעין אחר דהא ברישא דקמי שברו אסור וכו' חלפי שביעית הינו דלסור ליהנות ממנו שלא בקדושת שביעית א"ר כפי"א דמי שברו מותר ע"כ לגמרי מותר: **בא"ד** (בבב) בסתבר דלא קבחו. תמוה לי כמה נספקין ביה הא ששפיקא דלחן ללמוד שאר אסורין מייין נסך דהרי קמי מכן וקדש דמייס מקדושת הרי דהתלפין מותר לאחריט מכ"ש שברו וי"ע: ד"ה נמצא וכו' דרשום פ"ה ורביה אקילו. לדיחא אילת צינורטלי ספ"ה משביעית ארי"ו זתא אומרת שאסור לקוט אשה דמיי שביעית וי"ע:

העלה

מותרין לאחריס אלא דלו אסורין להחזיק וכו' והוא דמייז לכתוב מן הבית ולהפקידן והוא דעת התוס' וכו' והגמ' בסדר זבד וכן פסק בסגמ בשעה קמ"ו ומ"ש התוס' כדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל לפי פירושם בלא דלימנו בלא [והשאר חסר]: (א) ד"ה דמייסין וכו' שיה פרוטה בשלל כדרך הגתא. י"ג לשון מוספות בקידושין דף טז: ג' ע"כ דמייז לכתב ש"פ אלא כדרך הגתא א"ר י"ל דליכא ש"פ אף שלא כדרך הגתא מ"מ כיון שהאשה כסורה שיש לה ליהנות לך הגתא וואין כן לא סמכה דעתה וכו' אסור טעות: (א) בא"ד אסור לקדש צו דבר אכילה חשובה כמו רישא דמייז לכתב ש"פ אלא כדרך הגתא וכו' ואפי' למכור בשוק הדר: